

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY OPATÓWEK NA 2021 ROK

Rozdział I Wprowadzenie

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu należą do zadań własnych gminy. Zadanie to realizowane jest poprzez coroczny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ma za zadanie przyczyniać się od ograniczania dostępności i spożycia napojów alkoholowych, działania na trzeźwości, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD X). Zespół Zależności Alkoholowej jest chorobą chroniczną i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio - psycho - społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, społecznej i duchowej.

Realizatorzy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku,
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatówku,
- 3) Świetlica Środowiskowa SŁONECZKO w Opatówku,
- 4) Komisariat Policji w Opatówku,
- 5) Placówki Oświatowe z terenu Gminy Opatówek,
- 6) Placówki Służby Zdrowia,
- 7) Organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące profilaktykę uzależnień,
- 8) Urząd Miejski Gminy Opatówek,
- 9) Grupa Samopomocowa AA IDYLLA w Opatówku,
- 10) Zespół Interdyscyplinarny w Opatówku.

Rozdział II Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Opatówek¹

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Opatówek została zrealizowana w 2019 r. Uzyskane wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Opatówek w kontekście problematyki uzależnienia od alkoholu zostały zamieszczone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy Opatówek na rok 2020².

Gmina Opatówek położona jest w powiecie kaliskim (województwo wielkopolskie). Powierzchnia gminy wynosi około 104 km², a zamieszkuje ją około 10.702 mieszkańców. 61,8% ludności jest w wieku produkcyjnym, dzieci i młodzież do 18 roku życia stanowią 18,5%, zaś 19,7% mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 roku życia, mężczyźni powyżej 65 roku życia)³.

¹ Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji 2019

² Uchwała nr 126/19 Rady Miejskiej Gminy Opatówek z dnia 30 grudnia 2019 roku

³ stan na dzień 31.12.2019

Odnosząc dane statystyczne dotyczące problemów alkoholowych naszej gminy w porównaniu do skali krajowej stwierdzić należy, że:

- uzależnionych od alkoholu jest około - 2 % populacji
- dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) jest około 4%
- dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików jest również około 4% populacji
- osoby pijące szkodliwie 5-7% populacji
- ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym około 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin.

Rynek alkoholowy na terenie gminy Opatówek

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2015-2019

Rok	2015		2016		2017		2018		2019	
	Ogółem	Powyżej 18%	Ogółem	Powyżej 18%	Ogółem	Powyżej 18%	Ogółem	Powyżej 18%	Ogółem	Powyżej 18%
Detal	28	26	29	27	27	25	25	24	24	22
Gastronomia	8	6	7	5	8	6	7	5	13	5
Razem	36	32	36	32	35	31	32	29	37	27

Źródło: Sprawozdanie PARPA G1 - 2 015-2019 Gmina Opatówek

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2015 roku

	Ogółem	do 4,5% i piwo	Od 4,5% do 18%	Powyżej 18%
Detal	5	3	1	1
Gastronomia	12	4	4	4
Razem	17	7	5	5

Źródło: Sprawozdanie PARPA G1 - 2015 Gmina Opatówek

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2016 roku

	Ogółem	do 4,5% i piwo	Od 4,5% do 18%	Powyżej 18%
Detal	8	2	3	3
Gastronomia	5	3	1	1
Razem	13	5	4	4

Źródło: Sprawozdanie PARPA G1 - 2016 Gmina Opatówek

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2017 roku

	Ogółem	do 4,5% i piwo	Od 4,5% do 18%	Powyżej 18%
Detal	0	0	0	0
Gastronomia	8	4	2	2
Razem	8	4	2	2

Źródło: Sprawozdanie PARPA G1 - 2017 Gmina Opatówek

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2018 roku

	Ogółem	do 4,5% i piwo	Od 4,5% do 18%	Powyżej 18%
Detal	14	4	5	5
Gastronomia	0	0	0	0
Razem	14	4	5	5

Źródło: Sprawozdanie PARPA G1 - 2018 Gmina Opatówek

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2019 roku

	Ogółem	do 4,5% i piwo	Od 4,5% do 18%	Powyżej 18%
Detal	21	7	7	7
Gastronomia	4	3	1	0
Razem	25	10	8	7

Źródło: Sprawozdanie PARPA G1 - 2019 Gmina Opatówek

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Opatówek w latach 2015-2019

(na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców)

Rok	Do 4,5% (oraz piwa)	Od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18%	Razem
2015	2.552.297,84 zł	406.940,61 zł	3.138.106,87 zł	6.097.345,32 zł
2016	2.790.016,54 zł	381.586,82 zł	3.398.241,38 zł	6.569.844,75 zł
2017	2.993.652,76 zł	397.730,30 zł	3.663.624,16 zł	7.055.007,22 zł
2018	2.669.527,02 zł	436.857,23 zł	3.351.459,15 zł	6.487.843,40 zł
2019	2.616.594,15 zł	414.188,70 zł	3.253.992,46 zł	6.284.755,31 zł

Źródło: Sprawozdanie PARPA G1 -2 015-2019 Gmina Opatówek

Powyższe dane wskazują, że w roku 2017 wartości alkoholu sprzedanego na terenie gminy Opatówek była na najwyższym poziomie. Obecnie zauważa się tendencję spadkową, budzącą optymizm i motywację do dalszych działań profilaktycznych na terenie gminy Opatówek.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania na podstawie Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Każdego roku jest opublikowany na stronie internetowej gminy Opatówek plan posiedzeń. Do komisji zgłaszają się osoby doświadczone problemem alkoholowym jak i osoby zainteresowane problemem alkoholowym.

Liczba osób objętych działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatówku w latach 2015-2019

Rok		2015	2016	2017	2018	2019
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjne		25	19	5	18	15
Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu		17	11	15	11	8
Liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu		7	11	15	11	8
Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego		5	4	0	3	4
Liczba osób z obszarów przemocowych korzystających z konsultacji komisji	Doznający przemocy w rodzinie	4	2	1	2	14
	Stosujący przemoc w rodzinie	4	1	1	1	10
	Świadkowie przemocy w rodzinie	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów sprawozdania PARPA G1 gminy Opatówek

Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy przez członków komisji ma tendencję spadkową, jednak sprawy osób zainteresowanych z roku na rok są coraz bardziej złożone, wymagają dłuższej diagnozy. Jednostki lub grupy obarczone tym problemem ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową są narażone na większe od

przeciętnego ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie, zaniedbań dzieci, agresji, niezaradności opiekuńczo - wychowawczej wobec potomstwa. Komisja utrzymuje stały kontakt z osobami i rodzinami doświadczonymi problemem alkoholowym, jeżeli wyrażają taką wolę.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku, jako realizator zadań pomocy społecznej świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych chorobą alkoholową. Zamieszczona poniżej tabela zawiera dane, dotyczące rodzin obciążonych chorobą alkoholową, które wsparciem obejmuje fundusz pomocy społecznej. Analiza materiału badawczego wykazała, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia na przestrzeni lat 2015 - 2019 ma tendencję spadkową.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu alkoholowego w latach 2015-2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Ogólna liczba rodzin korzystających z funduszy pomocy społecznej	216	186	218	197	180
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	24	13	12	10	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów sprawozdania PARPA G1 gminy Opatówek

Świetlica jest placówką wspierającą rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz udzielającą pomocy dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju. Do głównych zadań świetlicy należy pomoc wychowankom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych, a zwłaszcza pomoc w pokonywaniu trudności w nauce i promocji do wyższej klasy oraz wspieranie rozwoju dziecka, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień.

Placówka wdraża wychowanków do przestrzegania zasad współżycia społecznego, kształtuje właściwy stosunek do nauki i pracy, a także dąży do podniesienia kultury osobistej wychowanków i eliminowania zaburzeń zachowania, agresji i przemocy.

Jednym z zadań świetlicy jest animowanie środowiskowej działalności na rzecz dziecka i rodziny, kształtowanie postaw prospołecznych i prorodzinnych przez: opiekę nad młodszymi dziećmi, wspólne obchodzenie świąt, współdziałanie i współpracę w grupie. Placówka wdraża do prawidłowego pełnienia ról społecznych.

Świetlica współpracuje z rodziną dziecka, pomagając w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, podtrzymując emocjonalną więź dziecka z rodziną. Współpracuje również ze szkołami w zakresie przekazu informacji dotyczących funkcjonowania wychowanków w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Po zdiagnozowaniu potrzeb dzieci i rodzin, przy współpracy z innymi instytucjami, placówka organizuje adekwatną pomoc. Może to być pomoc psychologiczna lub materialna. Wychowankowie świetlicy objęci są także dożywianiem realizowanym w formie podwieczorku.

Z obserwacji i rozmów z dziećmi i rodzicami lub opiekunami prawnymi, dzieci chętnie uczęszczają do placówki, gdzie otrzymują pomoc w odrabianiu lekcji, posiłek i gdzie, w życzliwej atmosferze, mogą spędzić wspólnie czas. Zdaniem rodziców taka forma pomocy jest właściwa i bardzo potrzebna, uważają za zasadne dalsze funkcjonowanie świetlicy.

Działalność Komisariatu Policji w Opatówku - który jest jednostką bezpośrednio podległą Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu prezentuje zamieszczona poniżej tabela o skali interwencji domowych.

Liczba interwencji przez Policję w Opatówku w latach 2015-2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
„Niebieska Karta”	3	10	8	11	12
Przestępstwa z Art. 207 §1 kk	2	6	5	6	5
Liczba interwencji domowych	311	226	brak danych	brak danych	317

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Komisariatu Policji w Opatówku

Liczba przestępstw z Art. 207 § 1 kk odnotowana w latach 2016 - 2018 jest stała.

*Zdarzenia kryminalne na terenie działania Komisariatu Policji w Opatówku
w latach 2015-2019*

Rok	Ogółem zdarzeń	Uszkodzeń Ciała	Rozbój	Bójki pobicia	Kradzież	w tym kradzież pojazdu	Kradzież z włamaniem	Uszkodzenie mienia	inne
2015	127	0	0	0	17	1	9	3	45
2016	243	3	0	1	9	0	12	22	196
2017	133	2	0	0	4	0	1	6	brak danych
2018	175	1	0	0	1	0	5	0	310
2019	135	2	0	0	10	0	11	2	110

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Opatówku

Jak wynika z powyższych danych rok 2016 dominuje w ilości interwencji dokonanych przez Komisariat Policji. Na przestrzeni ostatnich lat maleje liczba popełnianych przez mieszkańców przestępstw.

Przestępczość w gminie Opatówek w roku 2019 (kategorie/liczba zdarzeń)

- pod wpływem alkoholu - 18
- przemoc domowa - interwencja - 12 Niebieskie Karty
- przemoc w szkole - 3.

Akcje profilaktyczne zrealizowane przez Komisariat Policji w Opatówku na terenie Gminy Opatówek w roku 2019 - 2.

Rodziny obciążone chorobą alkoholową znajdują pomoc również w Prokuraturze Rejonowej w Kaliszu.

*Liczba wniosków o skierowanie osób z terenu gminy Opatówek na leczenie
odwykowe do Prokuratury Rejonowej w Kaliszu w latach 2015-2019*

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba złożonych wniosków o skierowanie osób z terenu gminy Opatówek na leczenie odwykowe z uzależnienia alkoholowego do Prokuratury Rejonowej w Kaliszu	2	5	6	5	8
Liczba wniosków o skierowanie osób z terenu gminy Opatówek na leczenie odwykowe z uzależnienia alkoholowego do Sądu Rejonowego w Kaliszu przez Prokuraturę Rejonową w Kaliszu	2	Brak danych	3	3	2

Źródło: Informacja Prokuratury Rejonowej w Kaliszu.

Powyższe dane statystyczne świadczą o rosnącej liczbie stosowania procedury przymusowego leczenia odwykowego z uzależnienia alkoholowego. Prokuratura Rejonowa w Kaliszu o każdym przypadku skierowania do Sądu wniosku o przymusowe leczenie odwykowe w stosunku do osoby zamieszkałej na terenie gminy Opatówek zawiadamia Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatówku.

Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Kaliszu wskazał, iż w latach 2011 - 2015 w w/w wydziale wydano 29 postanowień o zastosowaniu leczenia odwykowego z uzależnienia alkoholowego wobec osób z terenu gminy Opatówek. W roku 2016 zarejestrowano z terenu gminy Opatówek 7 spraw z repertorium Alk odnośnie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego. Natomiast w roku 2017 wpłynęły 3 sprawy o zastosowanie leczenia odwykowego, 2 sprawy uwzględniono. W roku 2018 zarejestrowano z terenu gminy

Opatówek 6 spraw w repertorium Alk odnośnie zastosowania leczenia odwykowego, a w 2019 - 5 spraw o zastosowanie leczenia odwykowego z uzależnienia od alkoholu.

Z leczenia stacjonarnego w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie z powodu uzależnienia od alkoholu z terenu gminy Opatówek skorzystało: w 2015 roku - 12 osób; w 2016 - 6 osób, w spotkaniach psychoedukacyjnych udział wzięły 2 osoby; w 2017 - 6 osób; w 2018 - 8 osób; 2019 - 4 osoby. Statystyki wskazują na tendencję spadkową osób korzystających w leczenia odwykowego stacjonarnego.

Liczba osób doświadczonych problemem alkoholowym korzystających z konsultacji w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kaliszu ul. Lipowa 5 w latach 2015-2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem w tym:	1205	1172	1152	1172	1152
Liczba mężczyzn	721	723	708	706	712
Liczba kobiet	483	449	444	466	551
Liczba osób uzależnionych	723	881	857	742	712
Liczba osób współuzależnionych	483	291	295	315	298
Liczba osób uzależnionych z terenu gminy Opatówek ogółem w tym:	36	38	22	27	25
Liczba mężczyzn	26	28	15	19	21
Liczba kobiet	3	10	7	8	12
Liczba osób współuzależnionych z terenu gminy Opatówek ogółem	15	14	16	16	8
Liczba mężczyzn	1	0	1	15	1
Liczba kobiet	14	14	15	1	7

Źródło: Informacja PLU i W Kalisz

Powyższe dane świadczą, że mężczyźni z terenu gminy Opatówek dominują w problemie uzależnienia alkoholowego. Liczba osób współuzależnionych korzystających z konsultacji poradni zmalała o 50% w roku 2019 w odniesieniu do lat poprzednich. Liczba osób korzystających z wsparcia poradni utrzymuje się na tym samym poziomie w latach 2015 - 2019.

Zakład Opieki Zdrowotnej MULTIMED s. c. w Kalisz przy ul. Majkowskiej 13A w latach 2015 - 2019 udzielił wsparcia osobom i ich rodzinom doświadczonym problemem alkoholowym w następujących danych statystycznych zamieszczonych w poniższej tabeli.

Liczba osób doświadczonych problemem alkoholowym korzystających z konsultacji w ZOZ MULTIMED w Kaliszu ul. Majkowska 13A w latach 2015-2019

Rok		2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Ogółem	290	324	403	403	474
	gmina Opatówek	brak danych	10	19	20	24
Liczba osób współuzależnionych	Ogółem	184	200	143	172	233
	gmina Opatówek	brak danych	5	6	14	12

Źródło: Informacja ZOZ MULTIMED Kalisz

Powyższe dane świadczą o skali problemu alkoholowego jaki doświadczają rodziny obciążone tą chorobą. Tendencja wzrostu liczby osób korzystających z wsparcia placówki jest szczególnym sygnałem, a zarazem daje do myślenia i określenia właściwych zadań do realizacji.

Zespół Interdyscyplinarny w Opatówku reprezentują osoby kluczowych lokalnych instytucji. Podmiot ten prowadzi działalność profilaktyczną (w tym informacyjną, edukacyjną), interweniuje w przypadkach przemocy domowej.

Liczba procedur "Niebieska Karta" w latach 2015-2019 z terenu gminy Opatówek

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba założonych Niebieskich Kart	5	3	10	11	11
Liczba kobiet stosujących przemoc	2	0	1	1	2
Liczba mężczyzn stosujących przemoc	3	3	9	10	9
Liczba założonych Niebieskich Kart (z problemem alkoholowym)	1	2	7	8	5

Źródło: Informacja Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Opatówek

Zestawiając to z ilością policyjnych interwencji domowych można wnioskować, że problem przemocy w rodzinie jest niedoszacowany i może zachodzić na znacznie większą skalę lub informować o konfliktach. W latach 2017-2019 liczba założonych Niebieskich Kart utrzymuje się na tym samym poziomie.

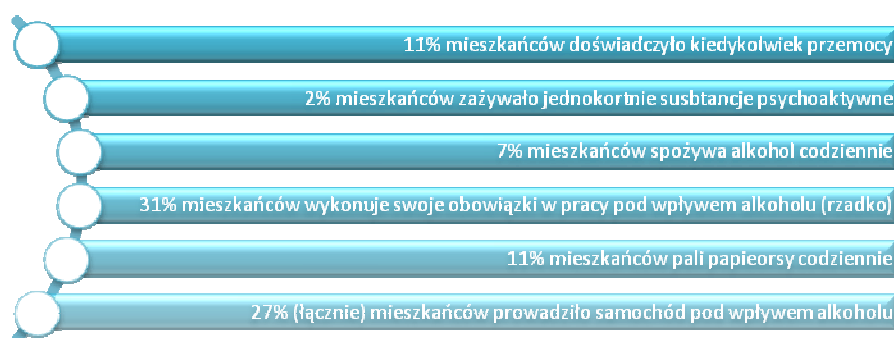
Skuteczność jakichkolwiek działań podejmowanych wobec osób uzależnionych, jak i ich rodzin, jest uwarunkowana poprzez dostępność do profesjonalnej terapii. Pomoc tym osobom realizowana jest poprzez rozmowy, motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie do terapeutów, składanie ofert i informacji o poradniach leczenia uzależnień oraz placówkach leczenia odwykowego. Udostępnianie rodzinom materiałów informacyjnych na temat zagrożeń, jakie niesie choroba alkoholowa to jedna z form szerzenia idei życia bez nałogów.

WNIOSKI I REKOMENDACJE⁴

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie Gminy Opatówek wraz z rekomendacjami, co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych w gminie powinny polegać na:

- ✓ Rozwoju pracy socjalnej na rzecz **mieszkańców**, którzy są zagrożeni przemocą wszelkimi uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i alkoholu, oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom. Skuteczne rozwiązywanie problemu alkoholowego i narkotycznego zależy od różnych podmiotów instytucji, które działają w tym zakresie, np. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- ✓ Ankietowani mieszkańcy (łącznie 74%) deklarują, że ich spożywanie alkoholu w ciągu dnia, w którym go piją, przekracza standardową porcję alkoholu⁵. Jak

⁴ Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji 2019 (Diagnoza zamieszczona - Uchwała nr 126/19 Rady Miejskiej Gminy Opatówek z dnia 30 grudnia 2019 roku)

⁵ Porcja standardowa alkoholu (tn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia.

(Źródło: <https://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/autodiagnoza>, dostęp: 8.11.2019).

najszybciej należy zacząć zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia od alkoholu. Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu, Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji by wypełnili test autodiagnozy, który udostępniony jest przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są uzależnieni od spożywania alkoholu.

- ✓ Poleca się rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc. Należy podjąć działania profilaktyczne wykorzystując przy tym strategię informacyjną, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.

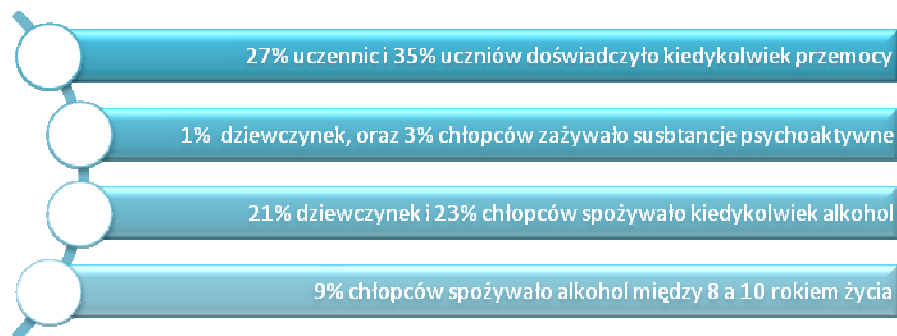
Utworzenie warsztatów dla mieszkańców o tematyce:

- przedziwdziałania przemocy w rodzinie,
- komunikacji z osobą doświadczającą przemocy,
- komunikacji z osobą stosującą przemoc
- naukę asertywności
- sposoby radzenia sobie z agresją

- ✓ Warto również skorzystać z kwestionariusza oceny ryzyka „SafeLives”, (RIC - Risk Identification Checklist – Kwestionariusz oceny ryzyka).
- ✓ Przedstawiciele *podmiotów biorących udział w procedurze* „Niebieskie Karty” mogą skorzystać z plakatu, który jest udostępniony na stronie www.niebieska.pl. Plakat, może pomóc również osobom, które są dotknięte problemem przemocy.
- ✓ Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości. Do tego celu mogą posłużyć spotkania interdyscyplinarne oraz szkolenia dla wszystkich organizacji pomocowych. Dodatkowo, powinno się podnosić kompetencje służb wymiaru sprawiedliwości.
- ✓ Poleca się tworzenie punktów konsultacyjnych, które proponują kompleksową pomoc psychologiczną, terapeutyczną oraz socjalną dla dzieci i dorosłych. Punkty te powinny być regularnie wspierane finansowo przez gminę.
- ✓ Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy, oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- ✓ Mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w Internecie i telewizji. Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach Internetowych bądź społecznościowych, a także działać w lokalnej telewizji.
- ✓ Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).

- ✓ Rekomenduje się dalszą kontrolę sprzedaży alkoholu na terenie gminy. Z badań wynika, że 30% ankietowanych sprzedawców nigdy nie uczestniczyło w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w gminie.
- ✓ Udoskonaleniu działań profilaktycznych w Gminie Opatówek. Rekomenduje się rozpowszechnianie ulotek promujących gminę oraz tego jakie wydarzenia kulturowe związane z profilaktyką dzieją się w danym momencie w gminie.
- ✓ Współpraca z mediami jest również ważnym elementem budowania społecznego poparcia dla działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz edukacji społecznej.
- ✓ Dalsze podejmowanie działań w zakresie **profilaktyki szkolnej** w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytane o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.

- ✓ Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.
- ✓ Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- ✓ Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, oraz osób pracujących w świetlicy.
- ✓ Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- ✓ Zachęca się wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkołach. Programy te są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), oraz mają na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży. Na stronie www.programyrekommendowane.pl, są udostępnione wszelkie informacje i rodzaje programów. Dzięki nim można dostosować program do konkretnej grupy odbiorców (np. wieku dzieci).

- ✓ Zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.
- ✓ Rekomenduje się dostarczenie uczniom informacji, dotyczących tego, gdzie mogą szukać pomocy podczas, kiedy zostają ofiarami przemocy.
- ✓ Uczniowie, często w ankiecie wymieniają, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłoby dla nich spotkanie z przedstawicielem Policji. Takie spotkania mają na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje również prawne.
- ✓ Rekomenduje się skorzystanie z kwestionariusza oceny ryzyka występowania przemocy wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka. Powinno się go rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi (np. wśród pracowników świetlicy środowiskowej).
- ✓ Uczniowie szkół oceniają, że zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe. Jest to sygnał dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.

Rozdział III   Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny:

Głównym celem Programu jest ograniczanie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu a także podniesienie świadomości szczególnie wśród dzieci i młodzieży na temat szkodliwości alkoholu oraz innych zagrożeń społecznych.

Cele szczegółowe:

1. poszerzenie wiedzy u osób dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu,
2. zapobieganie rozwojowi szkodliwych zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu,
3. wzrost kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu,
4. wzrost kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
5. prowadzenie i upowszechnianie programów profilaktyki uniwersalnej wśród dzieci i młodzieży i ich opiekunów,
6. poszerzanie i rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych u dzieci i młodzieży,
7. poszerzanie i upowszechnianie działań profilaktycznych z obszaru profilaktyki wskazujące,
8. inwestowanie w zasoby lokalne niezbędne do radzenia sobie z problemami uzależnień, przemocy domowej i szkolnej,
9. ograniczania zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
10. ograniczania przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.

Rozdział IV Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Nr	Zadania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1)	Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kaliszu, Poradnią Leczenia Uzależnień MULTIMED Kalisz, Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej sp. z o. o. w Sokołowie	- liczba osób	GOPS Opatówek GKRPA Opatówek	Cały rok
2)	Finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla: pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatówku; członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatówku; personelu medycznego z terenu gminy Opatówek, druhów Jednostek OSP z terenu gminy Opatówek, członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Opatówku; służb Komisariatu Policji w Opatówku.	- liczba szkoleń - liczba godzin szkoleniowych - liczba przeszkolonych osób	GOPS Opatówek	Cały rok
3)	Opłacanie kosztów biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego wynikających z działań GKRPA w Opatówku.	-liczba sporządzonych opinii	GKRPA Opatówek	Cały rok
4)	Konsultacje psychologiczne	- liczba osób - liczba godzin	GOPS Opatówek	Cały rok
5)	Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień skierowanej do społeczności lokalnej poprzez zakup materiałów edukacyjnych (książek, broszur, ulotek, czasopism, plakatów).	- liczba publikacji	GOPS Opatówek GKRPA Opatówek Placówki Służby Zdrowia Komisariat Policji w Opatówku	Cały rok

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Nr	Zadania	wskaźniki	realizator	Termin realizacji
1)	Udzielanie konsultacji psychologicznych, porad prawnych dla rodzin z problemem alkoholowym, przemocy. Prowadzenie poradnictwa rodzinnego i terapii w zakresie przemocy domowej, socjoterapii.	- liczba osób - liczba godzin	GOPS Opatówek	Cały rok
2)	Prowadzenie i finansowanie działalności Świetlicy Środowiskowej SŁONECZKO w Opatówku ul. Poprzeczna 2- dla dzieci z grup ryzyka, realizowanie w szczególności poprzez zapewnienie infrastruktury, urządzeń i zasobów ludzkich niezbędnych do realizacji zadania, dożywiania dzieci.	-liczba dzieci korzystających z zajęć -liczba rodziców i opiekunów biorących udział w spotkaniach	GOPS Opatówek Świetlica Środowiskowa SŁONECZKO w Opatówku	Cały rok
3)	Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka,	- liczba dzieci korzystających z zajęć	GOPS Opatówek	Cały rok

	zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.			
4)	Finansowanie dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.	- liczba dzieci i młodzieży korzystających z dożywiania	GOPS Opatówek	Cały rok
5)	Zakup materiałów edukacyjnych (książek, broszur, ulotek, czasopism) w zakresie przeciwdziałanie przemocy.	- liczba publikacji	GOPS Opatówek	Cały rok
6)	Organizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów dla matek, ojców, opiekunów (podniesienie kompetencji wychowawczych).	- liczba szkoleń - liczba osób uczestniczących w warsztatach - liczba godzin zajęć	GOPS Opatówek	Cały rok
7)	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- liczba szkoleń - liczba osób uczestniczących w warsztatach - wymiar zajęć	GOPS Opatówek	Cały rok
8)	Przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, plakaty, informatory, strony internetowe, ogłoszenia w mediach lokalnych)	- liczba publikacji	GOPS Opatówek GKRPA Opatówek Zespół Interdyscyplinarny w Opatówku Świetlica Środowiskowa SŁONECZKO w Opatówku Placówki oświatowe Placówki Służby Zdrowia	Cały rok

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży

Nr	Zadania	wskaźniki	realizator	Termin realizacji
1)	Organizowanie, finansowanie i prowadzenie w szkołach z terenu gminy Opatówek oraz w innych placówkach oświatowych zajęć i rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży: "Spójrz inaczej" "Fantastyczne możliwości" "Program domowych detektywów - Jaś i Małgosia na tropie" "Debata" "Epsilon" "Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej" "Trzy Koła" - promocja zdrowia, edukacja zdrowotna	- liczba uczniów biorących udział w zajęciach -liczba godzin zajęć - liczba osób prowadzących zajęcia	GOPS Opatówek	W okresie trwania nauki w szkole
2)	Organizowanie i finansowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców/opiekunów, realizowanych podczas wywiadówek (promocja zdrowia, edukacja zdrowotna) szkolnych oraz rekomendowanych programów profilaktycznych "Fantastyczne możliwości"	- liczba rodziców biorących udział w wywiadówkach, warsztatach	GOPS Opatówek	W okresie trwania nauki w szkole

	"Program domowych detektywów - Jaś i Małgosia na tropie" "Szkola dla rodziców i wychowawców" "Epsilon" - promocja zdrowia, edukacja zdrowotna			
3)	Organizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli wszystkich szkół z terenu gminy Opatówek do realizacji działań profilaktycznych i realizacji rekomendowanych programów "Spójrz inaczej" "Debata" "Szkola dla rodziców i wychowawców" "Epsilon" "Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej" "Trzy Koła" - promocja zdrowia, edukacja zdrowotna	- liczba osób przeszkolonych - liczba godzin zajęć	GOPS Opatówek	Cały rok
4)	Organizowanie i finansowanie szkoleń, kursów, narad roboczych i konferencji w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów wszystkich szkół z terenu gminy Opatówek.	- liczba osób przeszkolonych	GOPS Opatówek	Cały rok
5)	Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych - profilaktycznych. Zakup, pozyskanie i dystrybucja materiałów edukacyjnych - profilaktycznych (książki, odblasków, plakaty, edukacyjne karty pracy, filmy, czasopisma, ulotki, publikacje). Zakup nagród - materiały promocyjne profilaktyczno - edukacyjne.	- liczba publikacji i materiałów edukacyjno- informacyjnych - liczba osób objętych edukacją publiczną	GOPS Opatówek Komisariat Policji w Opatówku Szkoły z terenu gminy Opatówek	Cały rok
6)	Organizowanie i finansowanie kolonii i wyjazdów dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, przemoc, zachowania ryzykowne.	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w organizowanych koloniach i wyjazdach	GOPS Opatówek	Cały rok
7)	Działalność profilaktyczna i edukacyjna na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych chorobą alkoholową oraz społeczności lokalnej tj. warsztaty - zajęcia profilaktyczne - szkolenia "MĄDRZE - ZDROWO - WYJĄTKOWO", wycieczki, rajdy "POWITANIE JESIENI", ogniska, festyny rodzinne z promocją zdrowego stylu życia, turnieje sportowe "ŻYJ ZDROWO I SPORTOWO", szkolenie	- liczba osób uczestniczących	GOPS Opatówek Świetlica Środowiskowa SŁONECZKO w Opatówku Komisariat Policji w Opatówku Jednostki OSP z terenu gminy Opatówek	Cały rok

	profilaktyczne dla osób wieku senioralnego "BEZPIECZNY OPATÓWEK" i inne imprezy integracyjne.			
8)	Publikowanie materiałów dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych poprzez stronę internetową gminy Opatówek.	-liczba publikacji	GOPS Opatówek Urząd Miejski Gminy Opatówek	Cały rok
9)	Podejmowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	-liczba osób uczestniczących -liczba godzin zajęć	GOPS Opatówek	Cały rok
10)	Edukacja publiczna w szkołach i przedszkolach - Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach (zakup materiałów edukacyjnych, odbłasków) "BEZPIECZNY OPATÓWEK".	- liczba osób - liczba publikacji	Komisariat Policji w Opatówku GOPS Opatówek Szkoły z terenu gminy Opatówek WORD Kalisz	Cały rok
11)	Przeprowadzenie diagnozy dotyczącej lokalnych problemów związanych z uzależnieniami i opracowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022.	-opracowanie diagnozy	GOPS Opatówek	Cały rok

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Lp.	Zadania	wskaźniki	realizator	Termin realizacji
1)	Wspieranie działalności Grupy AA w Opatówku poprzez udostępnienie pomieszczeń na spotkania w Opatówku przy ul. Poprzecznej 2. Współpraca, współdziałanie na rzecz i ze społecznością lokalną.	- liczba osób korzystających z działań AA	GOPS Opatówek	Cały rok
2)	Prowadzenie edukacji profilaktycznej poprzez zakup materiałów edukacyjnych - profilaktycznych przekazywanych placówkom oświatowym, grupie AA oraz instytucjom zajmującym się profilaktyką uzależnień, przeciwdziałaniem przemocy.	-liczba przekazanych materiałów	GOPS Opatówek	Cały rok
3)	Współorganizowanie z GOK, Grupą Sapomocową AA, OSP, Świetlicą Środowiskową SŁONECZKO, Kościołami, szkołami, radami sołeckimi działań integracyjnych mających na celu promocję zdrowia i trzeźwy styl życia, edukację zdrowotną, promocję życia bez nałogów.	-liczba osób uczestniczących	GOPS Opatówek	Cały rok

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

- kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- bieżąca analiza i weryfikacja przepisów prawa lokalnego w zakresie zasad dystrybucji napojów alkoholowych.

Realizatorzy: członkowie GKRPA w Opatówku.

6. Finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1) Zabezpieczenie pracy GKRPA wynikającej z jej regulaminu:

- a) Za udział w każdym posiedzeniu komisji członkom przysługuje wynagrodzenie w wysokości: 140,00 zł brutto.
- b) Podstawą wynagrodzenia dla członków komisji są konkretne zadania związane z koordynacją i wykonaniem zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
  - a. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości: 150,00 zł brutto/kontrola.
  - b. Prowadzenie rozmów motywacyjnych do podjęcia leczenia z osobami i ich rodzinami dotkniętymi chorobą alkoholową członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości: 140,00 zł brutto/posiedzenie.
  - c. Inne zadania wykonywane tj. udział w rozprawie sądowej w przedmiocie osób zgłoszonych do GKRPA - członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości: 160,00 zł brutto/udział w rozprawie sądowej.

7. Finansowanie, tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu

- 1) Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 2) Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mogą być składki z funduszy pomocowych oraz środki budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację różnych programów jak również dodatkowo środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

8. Sprawozdawczość

- 1) sprawozdanie GOPS Opatówek z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2021 przed Radą Miejską Gminy Opatówek.
- 2) sprawozdanie PARPA G1 za rok 2021 do Ministerstwa Zdrowia.